

ข้าราชการกับคดีอาญา

ในกรณีที่ข้าราชการถูกดำเนินการทางวินัย และขณะเดียวกันก็ถูกดำเนินคดีอาญา

เมื่อข้าราชการไปเกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๑. รายงานตัวต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ข้าราชการผู้ต้องหาคดีอาญาผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรายงานให้ส่วนราชการต้นสังกัดทราบโดยด่วนว่าตนตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ตามหนังสือเลขาราชการ คณะรัฐมนตรี ที่ น.๘๒๖/๒๕๘๒ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๘๒ ทั้งนี้ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการทราบความเป็นไปของบุคคลดังกล่าว

๒. สิทธิความช่วยเหลือทางคดีจากรัฐ

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างของทางราชการที่ต้องหาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นกฎหมายที่วางหลักการให้รัฐเข้าไปช่วยเหลือข้าราชการที่ต้องหาคดีอาญาเนื่องจากการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยบุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากรัฐจำกัด เฉพาะผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องซึ่งผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติราชการตามหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ นอกจากนี้ ต้องมีใช้คดีที่ทางราชการเป็นผู้กล่าวหาหรือฟ้องคดีนั่นเอง

๓. การดำเนินการทางวินัย

เนื่องจากการดำเนินคดีอาญากับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการนั้น เป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจากกัน การดำเนินคดีอาญามุ่งประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ส่วนการดำเนินการทางวินัยมุ่งไปที่การรักษาความสงบเรียบร้อยของงานราชการ ดังนั้นกรณีข้าราชการถูกดำเนินคดีอาญา แม้การดำเนินคดีอาญายังไม่เสร็จสิ้น ผลคดีอาญาจะเป็นเช่นไร หรือคดีอาญานั้น จะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ข้าราชการคนดังกล่าวก็อาจถูกดำเนินการทางวินัยได้ หากปรากฏว่าการกระทำนั้นมีมูลว่าเป็นความผิดวินัย และอาจได้รับโทษ หากปรากฏว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยข้าราชการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญา ว่าข้าราชการนั้นกระทำผิดในมูลกรณีเดียวกับเรื่องที่คุณั้น ถูกดำเนินการทางวินัย

ซึ่งการดำเนินการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัย กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการสอบสวนไว้เป็นการเฉพาะแยกต่างจากการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องรองฟังผลทางคดีอาญาแต่อย่างใด (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๗๙๐๔/ว ๔ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๙)

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๓๙ ได้กำหนดไว้ว่า ถ้าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ได้ความประจักษ์ชัดอยู่แล้ว ว่าข้าราชการรายดังกล่าว กระทำผิดตามข้อกล่าวหาในมูลวินัย คณะกรรมการสอบสวนสามารถนำเอาคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นมาใช้เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยไม่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานอื่นก็ได้ อย่างไรก็ตามในกรณีนี้ยังต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ให้แก่ข้าราชการผู้นั้นทราบเพื่อให้มีโอกาสดำเนินการโต้แย้งเพื่อความยุติธรรม

ในกรณีที่ข้าราชการผู้ถูกดำเนินคดีอาญาได้ถูกดำเนินการทางวินัยไปด้วยนั้น แม้จะมีหลักการว่า หลักเกณฑ์วิธีการในการดำเนินการทางวินัยถูกกำหนดไว้เป็นการเฉพาะและแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญาก็ตาม แต่กระบวนการทั้งสองก็ยังไม่ได้ถูกตัดขาดออกจากกันโดยสิ้นเชิง ส่วนจะมีการเชื่อมโยงมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนวินัยโดยลำพังนั้น เพียงพอที่จะสามารถรับฟังเพื่อพิจารณาวินิจฉัยความผิดและลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการได้แล้วหรือไม่ และถ้าสำนวนวินัยยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังในการลงโทษข้าราชการ จะรอการดำเนินการไว้เพื่อรอฟังผลในคดีอาญาก่อนก็ได้

อ้างอิง : ศุจิตา อัจฉนาทิตติ. ข้าราชการกับคดีอาญา.

สืบค้นจาก : https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/gov_and_criminal.pdf (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)